

T.C.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih: 23.09.2026
Sayı: 1367

10/4546

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye'nin yaş meyve ve sebze üretim ve ihracatında stratejik öneme sahip Mersin ve Çukurova Bölgesi'nde narenciye üreticilerinin; Karadeniz'de yaşanan güvenlik sorunları nedeniyle başta Rusya Federasyonu ve Ukrayna olmak üzere önemli ihracat pazarlarına erişimde karşı karşıya kaldığı lojistik sorunların, artan taşıma ve navlun maliyetlerinin, ihracat pazarlarındaki daralma riskinin ve bu gelişmelerin üretici fiyatları üzerindeki etkilerinin araştırılması; alternatif ihracat pazarları ve güzergâhlarının belirlenmesi, ürünün dalında kalmasının önlenmesi ve üreticinin gelirinin korunmasına yönelik kalıcı politikaların oluşturulması amacıyla Anayasa'nın 98'inci, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri uyarınca Meclis araştırması açılmasını arz ve teklif ederim.23.09.2026

Mehmet ~~Özdemir~~ MANSUR
Hatay Mu.

Deniz Demir
Antakya Mu.

E. Alınan,
Engin ALTAY
İstanbul Mu.

G. Kış
Gülcan KİŞ
CHP Mersin Milletvekili

Y. S. S. S.
Jale Nur S. S. S.
Eskişehir Mu.

Ali KARAOBA
Uşak Mu.

İnançpınar
İnan Akgün ALP
Kars Mu.

Dr. Mustafa Adıgüzel
Ordu Mu.

Dr. Gamze Akkış İlgezdi

Veddi R. R. R.
Kırklareli Mu.

M. P. P.
M. P. P.
İzmir Mu.

Cem ARSAR
T. A. A.

T. A. A.
T. A. A.
Bolu Mu.

GEREKÇE

Mersin ve Çukurova Bölgesi, Türkiye'nin narenciye üretiminin ve yaş meyve ve sebze ihracatının en önemli merkezlerinden biridir. Binlerce üretici ailesinin geçimini sağladığı narenciye sektörü; üretimden paketlemeye, nakliyeden ihracata kadar geniş bir ekonomik zinciri ayakta tutmaktadır.

Mersin ise yalnızca üretim kapasitesiyle değil; limanı, paketleme tesisleri, soğuk zincir altyapısı, ihracatçıları ve lojistik olanaklarıyla Türkiye'nin yaş meyve ve sebze ihracatında stratejik bir konuma sahiptir.

Ancak Karadeniz'de yaşanan güvenlik sorunları nedeniyle Türkiye'nin yaş meyve ve sebze ihracatındaki önemli pazarlarından Rusya Federasyonu ve Ukrayna'ya deniz yoluyla ulaşımında yaşanan güçlükler, narenciye üreticilerimizi yeni hasat döneminde ciddi bir belirsizlikle karşı karşıya bırakmıştır.

Sektör ve üretici temsilcileri, deniz taşımacılığında yaşanan sorunların devam etmesi hâlinde ihracatın karayoluna yönelmesinin taşıma kapasitesi ve navlun maliyetleri üzerinde ciddi baskı oluşturabileceğine dikkat çekmektedir. Bu nedenle Mersin Limanı'ndan Rusya Federasyonu'nun St. Petersburg Limanı'na doğrudan gemi seferlerinin başlatılması, alternatif karayolu güzergâhlarının oluşturulması, Azerbaycan üzerinden aktarma seçeneklerinin değerlendirilmesi ve taşıma kapasitesinin artırılması gibi çeşitli çözüm önerileri gündeme gelmiştir.

Ancak narenciye bekleyebilen bir ürün değildir. Ürünün hasat zamanı geldiğinde ihracat kanalındaki birkaç günlük veya haftalık aksama dahi ürünün pazara ulaşmasını güçleştirmekte, ihracatçının maliyetlerini artırmakta ve bahçedeki alım fiyatlarını aşağı çekebilmektedir.

Bu tablonun bedelinin yine üreticiye ödetilmesi kabul edilemez.

Mersinli üretici zaten yüksek mazot, gübre, zirai ilaç, sulama, enerji, işçilik ve nakliye maliyetleri altında üretimini sürdürmeye çalışmaktadır. Üretici bütün bu maliyetleri karşılayarak bir yıl boyunca bahçesine emek vermekte, ancak hasat zamanı geldiğinde ürününü hangi fiyattan ve hangi pazara satacağını öngörememektedir.

Karadeniz'de ortaya çıkan güvenlik sorununun, Mersinli ve Çukurovalı üreticinin bir yıllık emeğinin yok olmasına neden olmaması için kamu otoritesinin zaman kaybetmeden harekete geçmesi gerekmektedir.

Sorun yalnızca mevcut ihracat güzergâhındaki geçici bir aksaklık olarak da değerlendirilmemelidir. Türkiye'nin yaş meyve ve sebze ihracatının belirli pazarlara ve belirli taşıma güzergâhlarına yüksek ölçüde bağımlı olması, benzer uluslararası krizlerde üreticimizi doğrudan savunmasız bırakmaktadır.

Bu nedenle Rusya Federasyonu ve Ukrayna pazarlarına erişimin kesintisiz biçimde sürdürülmesi için gerekli diplomatik ve lojistik girişimlerin yapılmasının yanı sıra Türkiye'nin narenciye ihracatında pazar çeşitliliğini artıracak kalıcı politikaların oluşturulması gerekmektedir.

Avrupa, Orta Doğu, Körfez ülkeleri, Orta Asya ve diğer potansiyel pazarlara yönelik ihracat olanakları artırılmalı; Mersin'in liman ve lojistik kapasitesi üreticinin lehine kullanılmalı; hızlı ve soğuk zincire uygun deniz taşımacılığı seçenekleri geliştirilmelidir.

Ayrıca ihracatta meydana gelebilecek olağanüstü daralmalarda üreticinin tamamen piyasa koşullarıyla baş başa bırakılmaması gerekmektedir. Ürünün dalında kalması veya fiyatların üretim maliyetlerinin altına gerilemesi hâlinde uygulanacak destek ve müdahale mekanizmalarının önceden belirlenmesi zorunludur.

Üreticinin emeğinin korunması yalnızca tarımsal bir mesele değildir. Tarımsal üretimin devamlılığı, kırsal istihdam, ihracat gelirleri ve Türkiye'nin gıda güvenliği açısından da stratejik öneme sahiptir.

Mersin üretiyor, Türkiye'ye ve dünyaya gönderiyor. Bu nedenle Mersin'in üreticisinin emeğini, ürününü ve ihracattaki hakkını korumak kamunun ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin sorumluluğudur.

Bu kapsamda;

- Karadeniz'deki güvenlik sorunlarının yaşı meyve ve sebze ihracatına etkilerinin,
- Rusya Federasyonu ve Ukrayna'ya yönelik ihracatta yaşanan ve yaşanabilecek lojistik sorunların,
- Deniz ve karayolu taşımacılığındaki kapasite ve maliyet sorunlarının,
- Mersin Limanı'ndan St. Petersburg'a doğrudan deniz hattı oluşturulması imkânlarının,
- Alternatif transit ve aktarma güzergâhlarının,
- Narenciye ihracatında yeni pazarların oluşturulması için yapılması gerekenlerin,
- Artan navlun maliyetlerine karşı uygulanabilecek desteklerin,
- İhracatta yaşanabilecek daralmanın üretici fiyatlarına etkilerinin,
- Ürünün dalında kalması veya fiyatların maliyetlerin altına düşmesi durumunda uygulanabilecek kamu destek ve müdahale mekanizmalarının,
- Mersin ve Çukurova'daki üreticilerin gelirlerinin ve üretimin devamlılığının korunması için alınması gereken kısa, orta ve uzun vadeli tedbirlerin

tüm yönleriyle araştırılması ve kalıcı çözüm önerilerinin ortaya konulması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi bünyesinde bir Meclis Araştırması Komisyonu kurulması gerekmektedir.

..... Sayılı Araştırma Önergesi İmza Çizelgesi

[illegible]